

ประเด็นข้อมูลจุดเด่นของ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
สินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางคนที ปี ๒๕๖๖

สำนักงานเกษตรอำเภอบางคนที
อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

๑. ประวัติความเป็นมา

๑.๑ ประวัติของเกษตรกรต้นแบบ

ชื่อ : นายประวิตร คุ่มสิน ตำแหน่ง : ประธาน ศพก. อ. บ้านลาด

อายุ ๖๖ ปี

วัน เดือน ปีเกิด ๑๗ มกราคม ๒๕๐๐

การศึกษา ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สถานภาพ สมรสกับ นางสุพัฒน์ คุ่มสิน มีธิดา ๒ คน ได้แก่

๑. นางสาวพลอยไพลิน คุ่มสิน

๒. นางสาวจิตสุภา คุ่มสิน

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๖/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลบางสะแก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

โทรศัพท์มือถือ ๐๘๙ - ๕๒๒๒๙๖๙ บทบาทภาคการเกษตร : เป็นเกษตรกรต้นแบบของ ศพก. บางคนที

๑. นายประวิตร คุ่มสิน เกษตรกรต้นแบบ ประธานศพก. อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครู เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ที่โรงเรียนชุมชนบ้านปากเสี้ยว อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ย้ายมารับราชการครูที่จังหวัดราชบุรี จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เข้าร่วมโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด (Eariler retire) จึงเริ่มทำการเกษตรอย่างจริงจัง โดยเริ่มจากการโค่นต้นมะพร้าวออกในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ โค่นต้นลิ้นจี่ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และทำการปลูกส้มโอขนาดใหญ่ในปี พ.ศ.๒๕๕๐ ในพื้นที่ ๑๓ ไร่รางวัลที่ได้รับ : ๑) ประชาญ์เกษตรของแผ่นดินจังหวัดสมุทรสงคราม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑,๒๕๖๓,๒๕๖๕ ๒) ชนะเลิศการประกวดเกษตรกรดีเด่น สาขาเกษตรกรอาชีพทำสวน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ๓) ชนะเลิศการประกวดแปลงใหญ่ดีเด่นระดับจังหวัด ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ๔) ผ่านมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓ ประเภท กลุ่ม/องค์กรชุมชน ๕) รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ ๒ ประกวด ศจช. ระดับจังหวัด ปี ๒๕๖๕ ๖) ชนะเลิศประกวดส้มโอขนาดใหญ่ขนาดน้ำหนัก๑.๖๑-๒.๐ กก.ประจำปี ๒๕๖๕

๑.๒ ประวัติศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางคนที

ในปี ๒๕๕๗ รัฐบาลได้มีนโยบายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้คัดเลือกอำเภอละ ๑ แห่ง เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ซึ่งทางสำนักงานเกษตรอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ได้คัดเลือก แปลงใหญ่ส้มโอตำบลบางสะแก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีทำเลที่ตั้งเข้าถึงง่าย เส้นทางคมนาคมสะดวก เหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และในปี ๒๕๕๙ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ขอของบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานฉลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยได้ปรับปรุงสถานที่ ณ บ้านเลขที่ ๑๗ หมู่ที่ ๒ ตำบลบางสะแก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม และจัดซื้ออุปกรณ์ใส่ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรที่สนใจในงานด้านการเกษตร และการปลูกส้มโอ ปัจจุบันได้มีแนวทางการพัฒนา เทคโนโลยี นวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่า และการนำไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งหลักสูตรการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ ชนิดสินค้าหลักของศพก.คือ ส้มโอ เพื่อให้ทุกหน่วยงานบูรณาการร่วมกัน โดยการถ่ายทอดความรู้และเป็นการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่

๑.๓ สถานการณ์ปัจจุบัน (หลักสูตรการเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ และฐานเรียนรู้)

สถานการณ์ของพื้นที่ : อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีพื้นที่ปลูกส้มโอ จำนวน ๕,๙๑๕ ไร่ เกษตรกร จำนวน ๙๐๘ ครัวเรือน โดยมีข้อดีมีทำเลที่ตั้งเข้าถึงง่าย เส้นทางคมนาคมสะดวก เหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

หลักสูตรเรียนรู้ : (หลักสูตรหลัก) ดังนี้

- ๑) การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต
- ๒) การลอกเลนเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ด้วยอินทรีย์วัตถุ
- ๓) ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน
- ๔) การห่อผลส้มโอเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต พัฒนาสู่ Smart Product (ส้มโอสีทอง)

แปลงเรียนรู้ : สินค้าหลักคือ ส้มโอ เป็นแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ ในเรื่องการผลิตส้มโอปลอดภัย การลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มมูลค่าผลผลิต (ส้มโอสีทอง) อีกทั้งยังมีศูนย์เครือข่ายทั้งหมด ๒๐ ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลโรงหีบ, ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบางยี่รงค์, ศูนย์จัดการพืชชุมชนตำบลดอนมะโนรา, ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบางนกแขวก, ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลยายแพ่ง, ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบล จอมปลวก, ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบางพรม, ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านสารภี, ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเกษตรผสมผสาน, ศูนย์การเรียนรู้เรียนสามน้ำ, ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงตำบลบางสะแก, ศูนย์ใส่เดือนตาหวาน, ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรบางคนที่ จำกัด, แปลงใหญ่ส้มโอดำบล โรงหีบ, แปลงใหญ่มะพร้าวตำบลบางคนที่, แปลงใหญ่มะพร้าวตำบลบ้านปราโมทย์, แปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมตำบลจอมปลวก, แปลงใหญ่มะพร้าวแก่ตำบลบางยี่รงค์, วิสาหกิจชุมชนเกษตรสวนนอก และ วิสาหกิจชุมชนบ้านต้นหยง เกษตรสายหวาน

ฐานการเรียนรู้ : ประกอบด้วย ฐานการเรียนรู้การป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชโดยชีววิธี การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ การพัฒนาคุณภาพผลผลิตและเพิ่มมูลค่า (ส้มโอสีทอง) การผลิตปุ๋ยน้ำและปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง การเลี้ยงชันโรง

๒. ความสำเร็จตามเป้าหมายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางคนที

๒.๑ ประสบความสำเร็จด้านใดบ้าง

เกษตรกรที่ผ่านการอบรมจาก ศพก. ได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ประธาน ศพก.เป็นฟันเฟืองหลักที่สำคัญในการร่วมขับเคลื่อนการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ สถาบันการศึกษาและเอกชน อาทิ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการทำวิจัย เรื่องความแตกต่างของรสชาติส้มโอในแปลงที่ทำอินทรีย์และแปลงที่ใช้เคมี และการแปรรูปเนื้อส้มเป็นแยมส้มโอ พร้อมทั้งขยายผลงานวิจัยสู่เกษตรกรในพื้นที่ **การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร** เนื่องจากแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ มีการจัดการแปลงที่ดี ผลผลิตมีคุณภาพเป็นยอมรับของผู้บริโภค จึงมีการพัฒนาต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดีย มีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เช่น ค่ายบางกุ้ง วัดอินทาราม นับว่าได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นอย่างดี สินค้าเกษตรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

๒.๒ การบริหารจัดการ ศพก. อย่างไร

มีการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานของคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ อย่างต่อเนื่อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร รวมถึงการเสนอปัญหาของการดำเนินงานเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวทางการพัฒนา ศพก. ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีแผนปฏิบัติงาน ศพก. เป็นปัจจุบัน

๓. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

๓.๑ ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

๑) เป็นผู้ที่มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อต่างๆ เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาต่อยอด

๒) นายประวิตร คุ่มสินประธาน ศพก. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานเกษตรแบบผสมผสานกว่า ๕๐ ปี ทำให้นายประวิตร คุ่มสิน มีความรอบรู้ในชนิดพืชต่างๆ เช่น มะพร้าว ลิ้นจี่ ส้มโอ และได้เลือกส้มโอพันธุ์ ชาวใหญ่มาปลูกอย่างจริงจังจนเกิดความรู้ ความชำนาญ ทั้งในเรื่องของการผลิต การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การจำหน่าย และการแปรรูป

๓) เกษตรกรต้นแบบมีความรู้ทักษะและความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ และประสบความสำเร็จในการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรที่สำคัญของพื้นที่ตั้งแต่การผลิต การบริหารจัดการ จนถึงการตลาดเป็นที่ยอมรับ และสามารถเป็นแบบอย่างให้กับชุมชนรายอื่นๆ ในชุมชน

๔) เกษตรกรต้นแบบมีภาวะความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความพร้อมในการพัฒนาสร้างสรรค์ เป็นนักพัฒนาพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ คิดอย่างเป็นระบบ มีจิตอาสา และมีความพร้อมในการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถอยู่เสมอ

๔. แผนการพัฒนา ศพก. ในอนาคต

๔.๑ ได้วางแผนพัฒนา ศพก. ในอนาคตในเรื่องใด และนำมาดำเนินการในรูปแบบ/กิจกรรมใดบ้าง อย่างไร

๑) มีการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ และหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาใช้สถานที่เพื่อถ่ายทอดความรู้ อย่างสม่ำเสมอ

๒) พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพของ ศพก. ให้มีความพร้อมอยู่เสมอ เป็นจุดสาธิตวิธีและสาธิตผล เป็นที่ฝึก ปฏิบัติ และศึกษาดูงาน มีความต่อเนื่องของกิจกรรม และการให้บริการ ตรงตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

๓) พัฒนาเกษตรกรผู้สนใจด้านการเกษตรผ่าน ศพก. โดยใช้การอบรมต่างในโครงการ ศพก.

๔) มุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรชีวภาพ โดยส่งเสริมการคัดเลือกสายพันธุ์ดี และส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้าให้ได้รับมาตรฐาน GAP และ GI มีการสร้างแบรนด์ของตนเอง ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า (ส้มโอสีทอง)

๕) พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากมีการจัดการแปลงที่ดี ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ ยอมรับของผู้บริโภค จึงมีการพัฒนาต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อ โซเชียลมีเดีย มีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง